

L' ANY MIL

Se creya que á la mitja nit del darrer
de Desembre lo mon finaria.

Era en lo temps en que las neus primeras
las grogas faldas dels turons baixavan,
y en amples collas, volejant lleugeras,
las aus sens pátria sobre 'l mar passavan.

Monjos y frares en tropell seguian
los burchs tranquils barbotejant absoltas,
y 'ls nins porúchs los veyan que 's perdian
dels alts castells per las negrencas voltas.

Jorns y mes jorns que en nuvols se desfeya
l' encéns mes pur en los sagrats retaules,
y als vells abats tota la nit se 'ls veyá
dels psalms eterns escorcollant paraulas.

Los senys brandavan ab la veu plorosa;
l' or dels magnats los monestirs omplia;

y 'l trist vassall vora la llar fumosa
los jorns comptats ab un carbó escrivia.

De dalt del mur la forca abandonada
ja 'ls corps no veyá entre la nit obscura,
y al peu mateix de la ciutat murada
l' isart baixava en cerca de pastura.

La trista verge en lo casal reclosa,
ja no 's dalía per sentir la queixa
del patje hermós, lo de la veu melosa,
que amor glosava vora l' alta reixa.

Llensant las armas, dels castells baixavan
las gents á sou, sobre 'ls camins perdudas;
y als camps payrals indiferents trobavan
ja 'ls fruyts resséchs y las agrams crescudas.

Roba de sach los cavallers vestian,
jeya la pols en los trofeus de guerra,
y 'l vi de mel y l' hipocrás dormian
al fons ventrut de la pesanta gerra.

Ciutats y vilas solituts semblavan,
las eynas queyan de las mans dels homes
y envá 'ls juheus en sos porxats mostravan
joyells y arminis, y brocats y plomas.

A port las naus dintre de llachs fangosos
los jorns passavan sens cambiants estelas,
sentint los corchs que furgan perfidiosos,
veyent las aus filigarsar sas velas.

Y 'ls folls burgesos que 'l girant de lluna
sens pa y sens llenya ben aprop miravan,
per coure al fi la miserable engruna
las eynas totas en la llar cremavan.

Y 'l jorn vingué qu' als esperits aterra:
 voltat paurós de boyras ennegridas
 l' astre de foch passá sobre la terra
 deixant per tot las gents esporuguidas.

Tocá á Occident; y al cim de las montanyas,
 guaytant pels tronchs espesshits dels roures,
 semblava un ull, caygudas las pestanyas,
 d' esguart boirós qu' eternament va á clóures.

Després las ombras los espays vestiren,
 y aixam d' estels entre 'ls vapors brillavan;
 palaus y masos y castells s' obriren
 trayent als homes qu' astorats ploravan.

A munts se 'ls veyá pels carrers dels pobles
 ab rostres sechs esblanquehits com mabres;
 per tot confosos los vassalls y 'ls nobles
 portant, ja vius, la roba dels cadavres.

Damunt sos caps, ab brassos amorosos,
 als nins volguts las mares aixecavan;
 d' enllá 'ls malalts cridavan anguniosos,
 y al coll dels fills los jays se repenjavan!...

Las turbas totas caminant incertas,
 cayent y alsantse, als temples s' empenyian!..
 Ni un llum va encéndres' en las llars desertas;
 y 'ls vents xiulavan, y 'ls portals batian.

.

L' hora es al fi. Las trompas del judici
 tres voltas ara sonarán pels homes:
 los frares en la creu del sacrifici
 lo Just aixecan, emboyrat d' aromas.

Repós glassat! Ab los mantells cubreixen
 las gents sa vista que la llum refusa;
 y s'enten tots los polsos que 'ls glateixen
 com dos martells batent sobre l' enclusa.

Las llums rojencas dels cirials trêmolan;
 y en l' arch cintrat, ab clamoreigs selvâtjes,
 las negres aus aletejant revolana
 topant pe 'ls vidres enriquits d' imatjes.

De sobte, á l' una, esperansant la vida,
 la gent s' adressa com la mar revolta;
 y corra, y 's para, y torna á corre, y crida,
 y calla aprés, y tremolant escolta.....

.

L' hora ha passat! Tan sòls ratxa lleugera
 torba 'l misteri de la nit callada:
 pau en lo mon y en la celest esfera:
 ja es l' any novell, ja ve la matinada.

L' espay blaveja; los estels se fonen;
 mansa la boyra en Occident s' ajunta;
 als galls que cantan altres galls responen;
 l' orient es or; es foch; ja 'l sol despunta!

.

Humanitat, entórnat á la vida;
 tu has vist no mes fantasmas del desvari,
 carré gat ab la creu, avergonyida,
 qu' es lluny ben lluny la cima del Calvari.

Migrat plansó d' alzina que verdeja,
 trau de la pols tas socas jovensanas;

¡com tems avuy que 'l destraler te veja,
cuan res no saps de llamps ni tramontanas!

Si un jorn t' alsares contra Deu traidora,
prou l' ignorancia es cástich de ta pena;
Deu no ha manat al pecador que mora,
Deu vol que visca, que vivint s' esmena.

Lluny de ton cor lo esdevenir que aterra,
que amor es sóls la Veritat divina,
y escala de Jacob sobre la terra
los segles son: Humanitat, camina!

